

RIIHIMÄEN KAUPUNKI

Liikkuva Riihimäki

Riihimäen kaupungin liikuntapalveluiden
toimenpideohjelma 2017–2024

12.12.2017

Sisällysluettelo

ALKUSANAT	2
TIIVISTELMÄ.....	3
1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN ANALYYSI JA PÄÄMÄÄRÄT	4
1.1. Riihimäki toimintaympäristönä	5
2. KATSAUS TOIMENPIDEOHJELMAN 2013–2016 TOTEUTUMISEEN	6
3. LIIKUNTAPALVELUJEN PERUSARVOT	8
4. PAINOPISTEALUEET	9
4.1. Lapsi- ja nuorisoliikunta.....	9
4.2. Aikuisliikunta	11
4.3. Liikuntayhdistys/kansalaistoiminta	12
4.4. kilpa- ja huippu-urheilu	13
4.5. Erityistoimia vaativien väestöryhmien ja erityisryhmien liikunta	14
4.6. Liikuntaympäristön suunnittelu ja rakentaminen	15
4.7. Verkostoituminen ja projektitoiminta.....	16
4.8. Viestintä.....	17
5. SEURANTA JA ARVIOINTI	18

ALKUSANAT

Monet kunnassa tehtävät päätökset vaikuttavat kuntalaisten hyvinvointiin ja hyvinvoinnin edellytyksiin. Liikunnan toimenpideohjelma tukeutuu kaupungin asiakirjoista erityisesti Riihimäki-strategiaan ja hyvinvointikertomukseen. Riihimäki-strategia 2030 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.5.2017/§64 ja strategian pohjalta Riihimäellä kaiken toiminnan lähtökohtana on asukkaiden ja yritysten hyvinvointi. Liikunnan toimenpideohjelma toimii yhtenä strategiaa täydentävänä asiakirjana ja strategian toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain talousarvioraportoinnin yhteydessä ja hyvinvointikertomuksen tuloksilla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan seminaarissa 22.3.2013 linjattiin Riihimäen kaupungin liikuntatoimen uuden toimenpideohjelman laatimisesta valtuustokaudelle 2013–2016, jossa puolestaan on linjattu toimenpideohjelman pidempiaikaisesta suunnitelmallisesta päivittämisestä. Tämä toimenpideohjelma on laadittu vuosille 2017–2024 ja tämä toimenpideohjelma päivitetään valtuustokausittain, neljän vuoden välein, jolloin taataan jatkuvuus toimenpidesuunnittelussa eri valtuustokausille ja jatkuva uusiutuminen ottaen huomioon aikaisemmat toimenpideohjelmat.

Toimenpideohjelman kokoamiseen ovat osallistuneet liikuntapalveluiden työntekijät ja toimenpideohjelman on laatinut liikuntapäällikkö. Liikuntayhdistyksille pidetyssä seurafoorumissa on esitelty toimenpideohjelma yhdistysten edustajille yhdistys toiminnan sekä kilpa- ja huippu-urheilun näkökulmasta. Tämän ohjelman painopisteet ja kehittämistavoitteet on esitelty sivistys- ja hyvinvointilautakunnan seminaarissa 12.12.2017.

Toimenpideohjelman tarkoituksena on ohjata liikuntapalvelujen toimintaa pitkäjänteisellä ja suunnitelmallisella ohjelmalla, joka koostuu konkreettisista toimenpiteistä, joilla pyritään tuottamaan toimivia palveluja. Toimenpideohjelman avulla pyritään luomaan ennustettavuutta, hallittavuutta ja jatkuvuutta ja sen on tarkoitus toimia myös päätöksenteon pohjana.

Riihimäellä 12.12.2017

Teija Nevalainen

vs. liikuntapäällikkö

TIIVISTELMÄ

Liikuntapalveluiden toimintakausien 2017–2024 päätavoitteena on, että kaikilla kaupungin toimialoilla tehdään terveyttä edistäviä päätöksiä ja tukitoimia, joilla on terveydellisiä vaikutuksia. Taloudelliset resurssit luovat pohjan toiminnalle ja koko kaupungin tasolla toimintaa tulee resursoida taloudellisesti tehokkaasti. Tämä resursointi pitää liikuntapalveluiden osalta sisällään monta eri osa-aluetta, mutta niistä tärkeimmät ovat liikunnanohjauksen profiilin muutos, toiminnan resursointi käyttöasteen mukaisesti liikuntapaikkojen hoidossa sekä kokonaistoiminnan kriittinen tarkastelu. Liikunnanohjauksessa liikuntapalveluiden tehtävä tulevaisuudessa on liian vähän tai ei lainkaan liikkuvien kuntalaisten aktivointi sekä eriarvoisuuden ehkäiseminen (mm. fyysinen, taloudellinen tai kulttuurillinen). Pällekkäistä toimintaa liikuntayhdistysten kanssa pyritään välttämään ja liikuntapalvelut pyrkii profiloitumaan tulevaisuudessa entistä enemmän matalan kynnyksen toimijaksi. Palveluverkostoa tulee kehittää yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja asiakkaan siirtymistä palvelun piiristä toiseen tulee sujuvoittaa.

Kaupungin taloudellinen tilanne ja tulevat eläköitymiset liikuntapaikkojen hoidossa tuovat haasteita liikuntapaikkojen ylläpitoon riittävällä tasolla, joten toimintaa tulee resursoida käyttöasteen mukaisesti. Teknologian hyödyntäminen kävijätiedon keruussa sekä toiminnan toteuttamisessa tullaan hyödyntämään tällä toimintakaudella ja liikuntapalveluiden tavoite on Riihimäki strategia 2030 mukaisesti olla toiminnassaan edelläkävijä. Rohkeita ratkaisuja toiminnan kehittämiseksi pyritään tekemään ja kuntalaisten/yhdistysten näkökulmasta teknologian avulla pyritään helpottamaan saavutettavuutta sekä nopeuttamaan päätöksentekoa. Teknologia mahdollistaa myös osallisuuden lisäämisen ja toimintoja sen vahvistamiseksi pyritään kehittämään sekä liikuntapalveluilla että koko kaupungin tasolla.

Yksi liikuntapalveluiden keskeisimpiä tehtäviä on tarjota puitteet monipuoliseen liikunnan harrastamiseen ja paikalliset liikuntayhdistykset ovat kuntalaisten lisäksi liikuntapaikkojen ydinkäyttäjiä. Liikuntayhdistykset ovat tärkeä aktiivinen toiminnan liikunnallisen elämäntavan kehittymisessä ja kaupungin keskeisenä tehtävänä on tukea paikallisia yhdistyksiä sekä taloudellisesti että toiminnallisesti. Puitteet kilpa-urheilun harrastamiseen ovat Riihimäellä kunnan kokoon nähden hyvät ja monipuoliset, mutta haasteita lähitulevaisuudessa aiheuttavat liikuntapaikkojen peruskorjaustarpeet ja uusien liikuntalajien mukanaan tuomat olosuhdevaatimukset.

Liikunnan toimenpideohjelman 2017–2020 painopistealueita ovat lapsi- ja nuorisoliikunta, terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien aikuisten liikunta, yhteistyö eri toimijoiden kanssa, liikuntayhdistys-/kansalaistoiminnan tukeminen, liikuntapaikkojen peruskunnostus, eriarvoisuuden ehkäiseminen sekä viestinnän tehostaminen. Toimintakaudella pyritään toteuttamaan projekteja, joissa huomioidaan erityisesti lapset ja nuoret, terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat kuntalaiset, erityistoimia vaativat väestöryhmät sekä kävelyn ja pyöräilyn edistäminen.

Liikuntapalveluiden tavoitteena on tuottaa käytettävissä olevilla resursseilla laadukasta palvelua, jolloin toiminnan keskiössä on ammattitaitoinen henkilökunta.

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN ANALYYSI JA PÄÄMÄÄRÄT

”Liikuntalaissa säädetään liikunnan ja huippu-urheilun edistämisestä sekä valtiohallinnon ja kunnan yhteistyöstä, valtion hallintoelimistä ja valtion rahoituksesta liikunnan toimialalla” (Finlex 2015).

Liikuntalain tavoitteena on edistää

- eri väestöryhmien mahdollisuutta liikkua ja harrastaa liikuntaa
- väestön hyvinvointia ja terveyttä
- fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista
- lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä
- liikunnan kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta
- huippu-urheilua
- liikunnan ja huippu-urheilun rehellisyyttä ja eettisiä periaatteita
- eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa

Uusi liikuntalaki astui voimaan 1.5.2015 ja sen § 5 kuntien lakisääteiseksi tehtäväksi on määritelty yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallisella tasolla. Kunnan tulee luoda edellytykset asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja ja terveyttä edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioiden, tukemalla kansalaistoimintaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kuntien tärkeimmistä tehtävistä. Terveyden edistämisen näkökulmasta onkin erittäin tärkeää, että päätöksiä tehdessä pohditaan myös niiden vaikutuksia hyvinvointiin. Riihimäellä hyvinvoinnin edistäminen on kaikkien yhteinen tehtävä.

Riihimäen liikuntapalveluiden tehtäväkenttä pitää sisällään ulko- ja sisäliikuntapaikkojen ylläpidon, joista suurimpina yksittäisinä komplekseina ovat jäähallit (2) ja uimahalli, jonka yhteydessä kesäisin toimii maauimala. Liikunnanohjaustoiminta, uinninvalvonta sekä projektitoiminta ovat liikuntapaikkojen kunnossapidon lisäksi iso osa liikuntapalveluiden toimintaa. Liikuntapalveluiden palveluksessa on vuonna 2017 vakituisia vakansseja 26 sekä kehittämishankkeissa on määräaikaisissa työsuhteissa kolme kokopäiväistä työntekijää. Henkilöstö jakaantuu työtehtäviin liikuntapalveluissa seuraavasti:

- 6 henkilöä liikunnanohjaus- ja kehittämistoiminnassa
- 3 esimiestä
- 4 uinninvalvojaa
- 1 laskutuksessa/kassan tukena
- 15 liikuntapaikanhoidossa

Liikuntapalveluiden toimintakulut vuoden 2017 budjetissa ovat 4 261 800 €, joista henkilöstö- ja vuokratulot muodostavat valtaosan 3 134 146 € osuudellaan. Avustuksina yhdistyksille jaettiin vuonna 81 000 euroa. Liikunnan kehittämishankkeiden valtionavustusosuuden suuruus vuonna 2017 on noin 148 000 euroa. Liikuntapalveluissa pyritään nykyisillä resursseilla tuottamaan laadukasta ja asiantuntevaa palvelua sekä henkilöstön osalta pyritään oman työn arvostamiseen sekä ammattiyhteyteen. Haasteena on ammattitaitoisen henkilökunnan pysyvyys, uusien lajien tuomat suorituspaikkahaasteet sekä kustannustehokkuus.

Liikuntapalveluiden alaisista päätöksistä vastaa liikuntapäällikkö Riihimäen kaupungin hallintosäännön sekä sivistysjohtajan laatiman delegointisäännön mukaisesti. Liikuntapäällikkö toimii viranhaltijana ja sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esittelijänä ja valmistelijana.

Visiona liikuntapalveluissa on motivoitunut, ammattitaitoinen ja työtään arvostava henkilökunta, hyvä taloudellinen perusta laadukkaalle toiminnalle ja kunnossapitotoimille, tiivis yhteistyö kaupungin eri toimijoiden kesken sekä jatkuvasti kehittyvä alueellinen yhteistyö.

1.1. Riihimäki toimintaympäristönä

Riihimäen kaupungin liikuntapalveluiden toimintaa ohjaa toimintaympäristö ja sen tarpeet. Tavoitteena on, että liikuntapalvelut luovat riittävät edellytykset liikunnan harrastamiseen kaiken ikäisille kuntalaisille. Kuntalaisista muodostuva asiakasprofiili elää muutoksessa, joten toiminnan tulee mukautua muuttuviin tilanteisiin. Alla on esitetty tiivistetysti Riihimäen kaupungin asukasprofiili:

Riihimäen kaupungin asukasluku 31.12.2016 on 29 160, joista miehiä on 14 408 ja naisia 14 752.

Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2016 = 16,3

15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2016 = 63,2

Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2016 = 20,5

Muu kuin Suomi äidinkielenä: 46,3 / 1 000 asukasta kohden

Työttömät % työvoimasta, 2016: 11,8

(lähde: hyvinvointikertomus 2015, Tilastokeskus 2017)

2. KATSAUS TOIMENPIDEOHJELMAN 2013–2016 TOTEUTUMISEEN

Vuosille 2013-2016 laaditun toimenpideohjelman painopistealueet olivat lapsi- ja nuorisoliikunta, aikuisliikunta, liikuntayhdistys-/kansalaistoiminta, kilpa- ja huippu-urheilu sekä liikuntaympäristön suunnittelu ja rakentaminen, verkostoituminen ja projektitoiminta sekä viestintä. Toimenpidekauden suurimmat onnistumiset ovat olleet:

- projektitoiminnan laajuus ja laatu (maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla –hanke, liikunnallisen elämäntavan kehittäminen –hanke sekä Liikkuva koulu –hanke)
- Panostukset aikuisliikuntaan (terveysliikunnanohjaajan toimen vakinaistaminen, tarjonnan lisääntyminen ja monipuolistaminen, liikuntakampanjat, yhteistyö järjestöjen kanssa soveltavan liikunnan ja ikääntyneiden liikunnan osalta, kortteliliikunnat sekä esteettömyyden huomioiminen)
- lasten- ja nuorten liikuntatoiminta (peuhapäivät, lähiliikuntapaikkaliikunta sekä uudet perheliikuntapahtumat)
- yhteistyö koulun kanssa (välituntiliikunta, koulun olosuhteiden liikunnallistaminen sekä kouluttaminen)
- Yhteistyö liikuntayhdistysten ja kunnan liikuntapalvelujen välillä (seurafoorumit, kenttäpalaverit sekä paikallinen koulutus)
- Viestintää on saatu parannettua huomattavasti ja sen seurauksena esimerkiksi liikuntapalveluiden facebook -sivuilla on tällä hetkellä yli 1 000 seuraajaa. Myös yhteistyö eri toimijoiden välillä on parantunut.

Tähän toimintaohjelmaan on kirjattu tavoitteita, joissa toimintakaudella 2013–2016 ei ole onnistuttu. Tärkeimpänä toiminnan kehittämisen ja jatkuvuuden takaamisessa on kaupungin taloudellisen tilanteen vakauttaminen ja sitä myötä lisäresurssien mahdollistaminen toiminnoille ja erityisesti liikuntapaikkojen peruskunnostamiselle tulevaisuudessa. Liikuntapaikkarakentaminen/-peruskunnostaminen ja kaluston uusinta tuleekin olemaan erittäin tärkeässä roolissa tulevaisuudessa. Vuosittain liikuntapaikkojen peruskorjaukseen panostetaan talousarvion määrärahojen puitteissa ja toimenpidelistaa päivitetään liikuntapalvelujen henkilöstön kanssa vuosittain.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen vaikuttavat suuresti taloudelliset resurssit. Esimerkiksi toimenpideohjelman 2013–2016 yhtenä suurena vahvuutena kilpa- ja huippu-urheilun kehittämisessä olleet maksuttomat liikuntatilat yhdistysten alle 24 -vuotiaiden toiminnalle, on jouduttu muuttamaan maksullisiksi vuonna 2014. Riihimäen kaupungilla on kuitenkin edelleen Suomen tasolla suhteellisen edulliset liikuntatilat liikuntayhdistyksille. Lisäksi liikuntayhdistysten/-kansalaistoiminnan kehittämisessä toimenpidelistalla ollutta liikuntapaikkavarauksjärjestelmää ei ole saatu käyttöön vuoteen 2016 mennessä. Se on kuitenkin jo työn alla ja saadaan käyttöön vuoden 2017 aikana.

Liikuntapaikkavarausjärjestelmä tulee helpottamaan huomattavasti vapaiden liikuntatilojen hyödyntämistä ja palvelee käyttäjiä nykyaikaisesti.

Poikkihallinnollista yhteistyötä on vahvistettu ja toimintojen suunnittelu eri tahojen kanssa on helpottanut resurssien hyödyntämistä. Toimenpide-ehdotuksena oleva nuorten harrastekorttia ei ole kuitenkaan vielä otettu käyttöön, toki sen työ on aloitettu ja kortin sijasta siitä muodostuu vuoden 2017 aikana Nuorten Riksu -harrasta riihimäellä -mobiiliapplikaatio.

Toimenpideohjelmasta 2013-2016 kehitettäviä osa-alueista toimintakaudelle 2017-2024 siirtyy:

- Lasten liikuntatoiminnan ja liikunnallisen elämäntavan kehittäminen
- nuorten matalan kynnyksen toiminnan järjestäminen
- liikuntapaikkavarausjärjestelmä
- Harrastepassisovellus
- Yhteistyön kehittäminen
- ikäihmisten liikuntatarjonnan tarkastelu kohderyhmän saavuttamiseksi

3. LIIKUNTAPALVELUJEN PERUSARVOT

Riihimäki-strategian 2030 toimintaa ohjaavat arvot ovat:

REILUUS

Riihimäki on reilu, oikeudenmukainen ja luotettava toimiessaan asukkaiden ja asiakkaiden kanssa.

ROHKEUS

Riihimäki uudistuu rohkeasti ja toimii edelläkävijänä kaikissa toiminnoissaan.

RIPEYS

Teemme arjen helpoksi ja sujuvaksi. Riihimäki palvelee ripeästi ottaen huomioon asiakkaiden tarpeet.

Liikuntapalveluiden toimintaa ohjaavat Riihimäki-strategian 2030 arvot, joiden lisäksi liikuntapalveluiden arkea ohjaavat perusarvot ovat:

Asiantuntija

innostava ja innostunut

kestävä kehitys

taloudellisuus

turvallisuus

4. PAINOPISTEALUEET

4.1. *Lapsi- ja nuorisoliikunta*

Lapsi- ja nuorisoliikunnan kehittymisen mahdollistajana kouluissa on ollut hallituksen kärkihanke, Liikkuva koulu. Liikkuva koulu -ohjelman kehittämisavustuksilla tuetaan kuntia ja koulutuksen järjestäjiä Liikkuva koulu -ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa peruskouluissa. Liikkuvan koulun tavoitteena on aktiivinen ja viihtyisä koulupäivä. Pyrkimyksenä on, että jokainen peruskoululainen liikkuu vähintään tunnin päivässä (OKM 2017). Hallituksen taloudellisten resurssien kohdentamisen myötä myös Riihimäellä on ollut mahdollisuus panostaa koulupäivän aikaiseen liikunnallisen kulttuurin luomiseen. Riihimäki on ollut mukana liikkuva koulu -toiminnassa hankkeen alkuajoista lähtien ja vuosille 2016–2019 suunnitellun, kaikkien peruskoulujen kattavan, hankkeen toimenpiteet luovat merkityksellisen pohjan lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan muodostumiseen. Liikkuva koulu -hankkeen päätavoitteena on vakiinnuttaa kouluihin liikunnallinen toimintakulttuuri ja lisätä koululaisten fyysistä aktiivisuutta. Riihimäellä hankkeen tavoitteena on:

- Istumisen vähentäminen
- Jokainen oppilas liikkuu vähintään tunnin päivässä ja että kouluissa vietetään aktiivisempia ja viihtyisämpiä koulupäiviä
- Nuorten liikunta- ja terveystieteiden kiinnostuksen lisääntyminen

Liikuntapalveluiden perustoiminnan tarkoituksena on tukea Liikkuva koulu -hankkeen toimenpiteitä ja luoda mahdollisuudet liikunnallisen elämäntavan toteuttamiseen arjessa ja vapaa-ajassa. Riihimäen monipuolinen liikuntayhdistystoiminta mahdollistaa osaltaan lasten ja nuorten liikunnan harrastamisen ja liikuntapalveluiden tehtävänä on tukea liikuntayhdistyksiä toiminnan järjestämisessä sekä mahdollistaa liikunnan harrastaminen heille, jotka eivät syystä tai toisesta ole mukana liikuntayhdistyksen toiminnassa.

Vahvuudet

- edulliset liikuntatilat yhdistysten alle 18-vuotiaiden toiminnalle
- Lasten liikuntatarjonta monipuolista (aktiivinen yhdistystoiminta, tapahtumat)
- Lasten lähiliikuntapaikat
- ammattitaitoiset lasten liikuttajat
- Liikuntapalvelujen ja koulun vahva poikkihallinnollinen yhteistyö.

Kehittämistavoitteet

- Pienten lasten liikunnallisen elämäntavan kehittäminen
- terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien lasten aktivointi
- yhteistyön vahvistaminen nuorisopalvelujen kanssa
- Lasten ja nuorten liikunnan ohjaaminen on riittävästi resursseja
- Lasten- ja nuorten liikunta-aktiivisuuden seuranta

Toimenpide-ehdotukset

- Lisätään yhteistyötä neuvolan ja kouluterveydenhuollon kanssa
- lisätään matalan kynnyksen liikuntaryhmiä nuorille poikkihallinnollisessa yhteistyössä
- Kehitetään opiskelijälähtöistä liikunnallista toimintakulttuuria yhdessä oppilaitosten kanssa
- Kannustetaan perheitä liikkumaan yhdessä
- Harraste-applikaation kehittäminen yhteistyössä kaupungin eri yksiköiden sekä paikallisten yhdistyksen kanssa sekä sen lanseeraus ja käytön edistäminen
- Lisätään nuorten osallisuutta toiminnan järjestämisessä
- Lisäresursseja lasten ja nuorten liikunnan kehittämiseen ja ohjaamiseen
- Koulujen henkilökuntaa koulutetaan toiminnallisempaan opetukseen, opetusmenetelmien käyttöönottoon.
- Koulujen oppilaskunnat aktivoidaan Liikkuva koulu -menetelmien käyttöönottoon.
- Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden seurantaan kehitetään seurantavälineitä

Onnistumisen kriteerit

- Yhteistyö neuvolan ja kouluterveydenhuollon kanssa on aloitettu ja käynnissä liian vähän liikkuvien lasten ja nuorten aktivoimiseksi
- Kaikki peruskoulut ovat liikkuvia koulua ja koulujen toimintaympäristöt aktivoivat liikkumaan
- Matalan kynnyksen ryhmiä nuorille on perustettu poikkihallinnollisessa yhteistyössä
- Perheliikunta on terminä kuntalaisille tuttu ja perheet liikkuvat yhdessä

- Nuoret ovat vaikuttaneet uusien liikuntaryhmien ja liikunnallisempien kouluympäristöjen luomisessa
- Harraste-applikaatio on otettu käyttöön
- Lasten- ja nuorten liikunta-aktiivisuutta seurataan ja siitä raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa

4.2. Aikuisliikunta

Vahvuudet

- ammattitaitoiset työntekijät
- resursseihin nähden monipuolinen liikunta- ja terveysneuvontatarjonta
- monipuoliset liikuntapaikat
- poikkihallinnollinen yhteistyö liikuntaneuvonnassa
- Ikäihmisten liikunta
- Poikkihallinnollisen terveyttä edistävän työryhmän toiminta
- Yhteistyö järjestöjen kanssa terveystiikunnan kehittämiseksi soveltavan- ja ikääntyneiden liikunnan osalta

Kehittämistavoitteet

- Vähän tai ei lainkaan liikkuvien aikuisten aktivointi liikuntatarjonnan – ja neuvonnan avulla
- Tulosyksiköiden ja hallintokuntien välinen yhteistyö
- Pääasiallisen kohderyhmän eli vähän tai ei lainkaan liikkuvien kuntalaisten tavoittaminen
- Kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden seuranta

Toimenpide-ehdotukset

- Vahvempi profiloituminen matalan kynnyksen toimijaksi ja hyväkuntoisten asiakkaiden polku muiden palvelujen piiriin - tarjonnan lisääminen vähän tai ei lainkaan liikkuville
- Yhteistyön tiivistäminen terveyskeskuksen kanssa vähän liikkuvien tavoittamiseksi
- esteettömyyden edistäminen yhdessä yli toimialuerajojen
- Yhteistyö kansalaisopiston kanssa kurssitoiminnan suunnittelussa
- Kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden seurantaan kehitetään seurantavälineitä

Onnistumisen kriteerit

- Liikuntapalveluiden profiili kaupungin liikuntakentässä on matalan kynnyksen toimija ja hyväkuntoiset liikkijat ovat muiden palvelutarjonnan piirissä
- Liikuntatarjontaa on lisätty vähän tai ei lainkaan liikkuville
- Yhteistyötä terveyskeskuksen kanssa vähän liikkuvien tavoittamiseksi on tiivistetty - liikuntalähetepolku toimii ja yhteistyössä järjestetyt matalan kynnyksen ryhmät ovat toiminnassa
- Huomioidaan uudessa liikuntapaikkarakentamisessa esteettömyys ja vanhojen liikuntapaikkojen esteettömyyttä on parannettu
- Kuntalaisten liikunta-aktiivisuutta seurataan ja siitä raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa

4.3. Liikuntayhdistys/kansalaistoiminta

Vahvuudet

- laaja ja monipuolinen yhdistyskenttä
- edulliset tilavuokrat
- Tiedotus (kenttäpalaverit ja seurafoorumit)
- Koulutus (vuosittain paikalliset koulutukset seurojen toivomista aiheista ja vertaisohjaajien ideapäivät)
- Liikuntayhdistysten esittelypäivä

Kehittämistavoitteet

- yhteistyö kunnan liikuntapalvelujen ja liikuntayhdistysten kanssa palvelutarjonnassa
- Liikuntayhdistysten tukeminen matalan kynnyksen liikuntatoiminnan järjestämiseen lapsille ja nuorille
- Resurssit (edullisen tilavuokratason säilyttäminen)
- Toimiva tilavarausjärjestelmä
- Yhteistyö liikuntayhdistysten välillä

Toimenpide-ehdotukset

- Liikuntapaikkavarausjärjestelmän käyttöönotto
- Liikuntayhdistysten järjestämät matalan kynnyksen liikuntaryhmät koulupäivän yhteyteen lapsille ja nuorille kaupungin tukemana
- Resurssien vahvistaminen kuntatalouden elyessä
- Yhdistysten kannustaminen/tukeminen yhteistyöhön

Onnistumisen kriteerit

- Uusi liikuntapaikkavarausjärjestelmä on otettu käyttöön
- Koulupäivän yhteydessä järjestetään kaupungin ja liikuntayhdistysten kanssa matalan kynnyksen liikuntaryhmiä
- Resursseja on lisätty lasten- ja nuorten liikunnan järjestämisen tukemiseen

4.4. kilpa- ja huippu-urheilu

Vahvuudet

- Menestyviä urheiluseuroja
- Edulliset liikuntatilat yhdistysten alle 18-vuotiaiden toiminnalle
- useissa lajeissa päätoimisia ammattivalmentajia
- Hyvät olosuhteet järjestää kilpailuja monessa eri lajissa

Kehittämistavoitteet

- Liikuntapaikkojen peruskunnostus
- Yhteistyö yhdistysten kanssa ja yhdistysten välillä
- Vähenevät resurssit liikuntapaikkojen hoidossa (eläköitymiset)

Toimenpide-ehdotukset

- Lisätään yhteistyötä yhdistysten välillä

- vanhoja liikuntapaikkoja peruskunnostetaan
- Liikuntapaikkojen käyttöasteita seurataan ja niiden pohjalta tehtyjen johtopäätöksen perusteella liikuntapaikkojen hoito resursoidaan tehokkaasi

Onnistumisen kriteerit

- Seurojen välinen yhteistyö ja monilajisuus lasten ja nuorten liikkumisessa on lisääntynyt
- Peruskunnostus vanhojen liikuntapaikkojen osalta on alkanut
- Liikuntapaikoilla on käytössä kävijätietoa keräävät laitteistot ja liikuntapaikkojen kunnossapitoa on resursoitu saadun tiedon perusteella.

4.5. Erityistoimia vaativien väestöryhmien ja erityisryhmien liikunta

Vahvuudet

- Erityisliikuntaryhmien liikuntatarjonta on monipuolista
- Erityisliikuntaryhmien (fyysiset rajoitteet) liikunta on maksutonta
- Ammattitaitoiset ohjaajat
- maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla -hanke

Kehityskohteet

- Eriarvoisuuden ehkäiseminen palvelujen saavutettavuudessa
- Resurssit hanketoiminnan kautta
- Poikkihallinnollinen yhteistyö
- kohderyhmän tavoittaminen (liikuntayhdistystoiminnan ulkopuolella olevat ja terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat)

Toimenpide-ehdotukset

- Maksuttomien palvelujen tuottaminen taloudellisesti heikommassa asemassa oleville
- Yhteistyön kehittäminen eri toimijoiden kanssa työttömien ja maahanmuuttajien tavoittamiseksi

- Yhteistyö eri toimijoiden kanssa toiminnan järjestämiseksi myös kaupungin ulkopuolisin resurssein
- Lisäresurssien kohdistaminen nykyisiin hankerahoitteisiin projekteihin erityistoimia vaativien ryhmien liikunnan järjestämiseksi hankerahoitusten päätyttyä
- yhteistyön vahvistaminen eri tahojen kanssa heikkokuntoisten ikäihmisten tavoittamiseksi ja liikuttamiseksi

Onnistumisen kriteerit

- Työttömille suunnattuja maksuttomia toimintoja järjestetään säännöllisesti
- Yhteistyötä eri toimijoiden kanssa heikkokuntoisten ikäihmisten, työttömien sekä maahanmuuttajien tavoittamiseksi on laajennettu
- Myös muut toimijat järjestävät liikuntatoimintaa erityistoimia vaativille erityisryhmille
- Lisäresursseja on saatu hankerahoitusten päätyttyä

4.6. Liikuntaympäristön suunnittelu ja rakentaminen

Vuonna 2017

Herajoen koulun Pump track, maastopyörävylien avaaminen, skeittielementit Pohjolanrinteen koulun pihalle, keskusurheilupuiston vanhan kunnostamattoman tenniskentän muokkaaminen beachvolley - kentäksi, keskusurheilukentän rinnekatsomon kunnostaminen (ulkopuolinen rahoitus), vanhan jäähallin kaukalon uusinta turvakaukaloksi

Vuonna 2018

Uimahallin altaaseen toiset esteettömät portaat, keskusurheilukentän loppuunsaattaminen, ulkoilureiteillä valaisimien uusiminen, uimalan kuntosalilaitteiden uusiminen, vanhan jäähallin katsomon kunnostus, Eteläisen koulun pihan muokkaus liikuntaan kannustavammaksi.

Vuonna 2019

Ampumahiihtorata, toiminnallinen liikuntajärjestelmä ulkoliikuntapaikaksi, Uramon koulun liikuntasali, Liikkuvan koulun toimenpiteet koulupihojen – ja sisätilojen liikunnallistamiseksi, uimahallin ja maauimalan kuntoarvion teettäminen ja peruskorjaustarpeen kartoittaminen (peruskorjaukseen varautuminen).

Vuonna 2020

Peltosaaren liikuntapuiston urheilukentän katsomon ja pukutilan rakentaminen. Maauimalan tyhjän tilan muokkaaminen liikuntakäyttöön, kohdennetaan peruskorjaus- ja uudisrakentamisen resursseja kävijätiedon perusteella saatuihin tarvekohteisiin.

4.7. Verkostoituminen ja projektitoiminta

Verkostotyöskentely paikallisella, alueellisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla antaa mahdollisuuden hyödyntää hyviä käytäntöjä ja väestön hyvinvointiin vaikuttavia työmuotoja. Yhteistyötä tiivistetään yhdistysten, oppilaitosten, yksityisten yritysten ja muiden liikunta-alan toimijoiden kanssa. Projekteilla pyritään tukemaan/laajentamaan liikuntapalveluiden kehittämistyötä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Projektien avulla pyritään lisäämään niin toimialueen sisäistä kuin ulkoistakin yhteistyötä sekä kaupungin ulkopuolisten tahojen yhteistyötä. Tarkoituksena on, että projektien hyvät ja toimivat käytännöt saadaan osaksi kaupungin perustoimintaa.

Liikkuva koulu -projektin kautta avataan yhteistyötä Hyvinkäälle ja yhteistyötä lähikuntien kanssa toimintojen toteuttamiseksi kehitetään.

Vuosina 2017–2020

Liikuntapalvelut pyrkii valtuustokaudella 2017-2020 toteuttamaan projekteja, joissa huomioidaan erityisesti lapset ja nuoret, terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat sekä erityistoimia vaativat väestöryhmät. Toimintakauden aikana kohdennetaan toimenpiteitä erityisesti koulupäivän aikaiseen aktiivisuuteen, omaehtoiseen liikuntaan, liikunnallisen elämäntavat edellytysten luomiseen, terveys- ja liikuntatietoisuuden lisäämiseen sekä maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla.

Liikuntapalvelut ovat mukana Voimaa vanhuuteen tutuksi ja tavaksi -kärkihankkeessa 2017-2018, jossa pyritään huomioimaan erityisesti terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat vanhuksat. Liikuntapalvelut on mukana toteuttamassa toimenpiteitä, joilla edistetään kävelyä pyöräilyä Riihimäellä.

2021–2024

Liikuntapalvelut pyrkii valtuustokaudelle 2021-2024 toteuttamaan projekteja, joissa huomioidaan erityisesti nuoret aikuiset ja kaiken ikäiset, terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat, kuntalaiset.

4.8. Viestintä

Riihimäen strategian mukaisesti Riihimäki toimii ripeästi, tehden arjen helpoksi ja sujuvaksi. Viestinnällä nopeutetaan palvelujen saatavuutta. Riihimäki uudistuu rohkeasti ja pyrkii toimimaan edelläkävijänä kaikissa toiminnoissaan. Viestinnän avulla liikuntapalvelut tukevat ja toteuttavat Riihimäki strategian arvoja ja toimintatapaa.

- Viestinnän avulla vahvistetaan tunnettavuutta ja mainetta liikuntakentän keskeisenä paikallisena ja alueellisena toimijana.
- Tehostetaan sekä sisäistä että ulkoista viestintää. Viestintä on vuorovaikutteita henkilöstön, luottamushenkilöiden ja paikallisten liikuntatoimijoiden välillä.
- Liikuntapalvelut hyödyntävät ajankohtaisia viestintäkanavia rohkeasti.
- Viestinnän toteuttaminen on luonnollinen osa jokaisen liikuntapalvelujen työntekijän arkitoimintaa.

Vahvuudet

- Hyödynnetään monipuolisesti eri viestintäkanavia
- Viestinnän yhteyshenkilö käytettävissä
- Henkilöstön osaaminen

Kehityskohteet

- liikuntapalveluiden toiminnan tekeminen näkyväksi kuntalaisille ja luottamushenkilöstölle
- Teknologian hyödyntäminen tiedonvälityksessä kuntalaisille
- Asioinnin sujuvuuden helpottaminen

Toimenpide-ehdotukset

- Liikuntapaikkavarauksjärjestelmän hyödyntäminen viestinnässä
- Liikunta näkyväksi osaksi kaupungin hyvinvointikertomusta
- Toiminta-avustukset hakuun sähköiseen järjestelmään

Onnistumisen kriteerit

- Liikunnan toiminta-avustukset haetaan sähköisen järjestelmän kautta
- Liikunta on näkyvä osa kaupungin hyvinvointikertomusta
- Liikuntapaikkavarauksjärjestelmä käytössä esim. vapaiden vuorojen ja liikuntaryhmien paikkojen osalta

5. SEURANTA JA ARVIOINTI

- Liikunnan toimenpideohjelman vuosille 2017–2024 toteuttamisesta ja seurannasta vastaa liikuntapäällikkö.
- Onnistumisen kriteerien avulla toimenpiteiden toteutumista arvioidaan vuosittain. Toimenpideohjelman vuosittainen seurantaraportti toimitetaan tilinpäätöksen yhteydessä sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle, jonka yhteydessä toimenpiteet tarvittaessa päivitetään.
- Liikunnan toimenpideohjelman laatimisessa ja päivittämisessä hyödynnetään Riihimäen kaupungin hyvinvointikertomuksen tuloksia.
 - o Hyvinvointikertomukseen tuodaan vuodesta 2017 lähtien tietoa kuntalaisten liikuntaaktiivisuudesta. Toimintaa ohjaa myös Liikkuva koulu -hankkeessa tehtyjen aktiivisuusmittauksien tulokset, jotka ovat saatavilla ensimmäisen kerran vuoteen 2018 mennessä.
- Toimenpideohjelman suunnitelmallinen päivittäminen ja jatkuvuus taataan. Tämä vuosille 2017–2024 laadittu toimenpideohjelma päivitetään valtuustokausittain, kahdeksaksi vuodeksi kerrallaan. Toimenpideohjelman kahdeksan vuoden suunnittelulla, mutta neljän vuoden päivittämisellä taataan ennakointi, jatkuvuus ja jatkuva uudistuminen aikaisemmat toimenpidesuunnitelmat huomioon ottaen.

LÄHTEET

Riihimäki strategia 2030

Riihimäen kaupungin hyvinvointikertomus 2015

Finlex, liikuntalaki 2015

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017

Riihimäen kaupungin liikuntatoimen toimenpideohjelma 2013-2016

Tilastokeskus, 2016

Riihimäen kaupungin talousarvio 2017